

Forslag til Lov om ændring af lov om fortrinsret i høsten.

Fremsat den 13. oktober 1976 af *landbrugsministeren*.

I lov nr. 50 af 14. februar 1951 om fortrinsret i høsten ophæves §§ 2 og 7, stk. 2, med virkning fra 1. december 1976.

Bemærkninger til lovforslaget.

I henhold til den gældende lov kan ejere og brugere af landbrugsejendomme til sikkerhed for betaling af gæld, stiftet mellem 1. december og 1. juni til anskaffelse i samme tidsrum af såsæd, frø, kunstgødning og læggekartofler indrømme kreditor fortrinsret fremfor andre realkreditorer i den efter gældsstiftelsen førstkommende høst. Fortrinnsretten kan kun indrømmes, såfremt der af kommunalbestyrelsen afgives erklæring om, at indrømmelse af fortrinsret i den efter gældsstiftelsen førstkommende høst er nødvendig for den pågældende ejendoms forsyning med tilstrækkelig såsæd, frø, kunstgødning og læggekartofler, at den af vedkommende landbruger bestilte mængde af sådanne varer står i passende forhold til ejendommens størrelse og den anvendte driftsmåde, og at den af sælgeren forlangte pris må anses for rimelig. Endvidere er indrømmelse af fortrinsretten betinget af, at vedkommende landbruger på tro og love afgiver erklæring om, at den af ham bestilte mængde såsæd, frø, kunstgødning og læggekartofler vil blive tilført ejendommen og udelukkende anvendt på dens jorder.

Fortrinnsretten stiftes ved et af køberen udstedt pantebrev, i hvis tekst landbrugerens ovennævnte erklæring optages. Kommunalbestyrelsens erklæring påføres pantebrevet eller forevises ved pantebrevets tinglysning.

Erklæringerne skal afgives på formularer foreskrevet af landbrugsministeriet.

Ved årsskiftet 1972-73 opstod en debat om afskaffelse af forskellige former for dobbeltadministration. Denne debat førte bl. a. til vedtagelsen af lov nr. 311 af 19. juni 1974 om ændring af forskel-

lige lovbestemmelser om kommunal og amtskommunal administration m. v. I forbindelse hermed er der fra forskellig side, bl. a. fra Kommunernes Landsforening, udtrykt ønske om at få afskaffet kommunalbestyrelsens erklæring til høstpantebrevene, jfr. lovens § 2. Baggrunden herfor er kommunalreformen i 1970. Inden da var landkommuner normalt ikke større end, at man i kommunalbestyrelserne eller i administrationen havde et sådant lokalkendskab, at man reelt var i stand til gennem de omhandlede erklæringer at tage stilling til, om gældssætning med den særlige fortrinsret var forsvarlig, således at efterfølgende panthavere ikke bragtes i unødigt risiko. Med den størrelse, primærkommuner nu har, vil man inden for den kommunale administration sjældent have det fornødne kendskab til umiddelbart at afgive sådanne erklæringer, der derved enten bliver en tom formalitet eller vil kræve en betydelig administrativ indsats.

Det har været overvejet at lade andre end kommunalbestyrelsen afgive den omhandlede erklæring, men da høstpantebrevsordningen nu i flere år har kunnet fungere tilfredsstillende med en erklæring, der som foran anført næppe har været baseret på et nærmere kendskab til sagen, er det fundet, at alle vil være bedst tjent med, at erklæringen helt afskaffes. Det bemærkes i denne forbindelse, at der ikke over for landbrugsministeriet er oplyst om tilfælde, hvor foranstående høstpantebrev har bevirket tab for den almindelige realkredit.

Misbrug af høstpantebrevsinstituttet vil fremdeles kunne straffes efter den borgerlige straffelovs almindelige regler.

Forslaget om ophævelse af § 2 har tilslutning fra De samvirkende danske Landboforeninger, Danske Husmandsforeninger og Realkreditrådet.

Der udstedes for tiden knap 1.000 høstpantebreve om året i hele landet. Det har under hensyn hertil været overvejet helt at ophæve loven. Landbrugsministeriet har imidlertid ment at burde følge landbrugsorganisationernes indstilling, hvorefter denne særlige kreditmulighed stadig må anses for at være af stor betydning for en kreds af landmænd. Ikke mindst under den herskende kreditstrømning kan benyttelsen af høstpantebrevsinstituttet være den

eneste udvej for en landmand i økonomiske vanskeligheder.

Forslaget indebærer en administrativ lettelse for kommunerne, men næppe af en sådan størrelsesorden, at det vil få personalemæssige eller finansielle konsekvenser. Forslaget påregnes ikke at få administrative eller finansielle konsekvenser for staten.

Justitsministeriet har henstillet, at § 7, stk. 2, af ordensmæssige grunde ophæves, idet det dér omhandlede gebyr er afskaffet.